

27
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. Έρωτ. Μουσ. γνη. 527/1970

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δελ. 1969/28-2-1970.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

— 2 —

- δ'. 1) Πώς ελιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ μὲ κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Ἐμπαινεσαν... με... κότερα... (βοῶν αἰγοπροβάτων)... ἔπειτα... ἔλεγχον... μαυμῆς... δὲ... νὰ... ρίξω... αὐτὰ... κοπρὰ... ..

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Μετέ... τὴν... Β... ..

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Ἐπειρουν... ἄροτρον... ἔρχετο... νὰ... .. 1935... ..

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον αὐτοῦ ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Ἐπει... ..

καὶ... ..

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοὺς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χέρα... 4. μπόζι... 7. ... 10... ..
2. ποδαρ... 5. ... 8... ..
3. ... 6. ... 9... ..

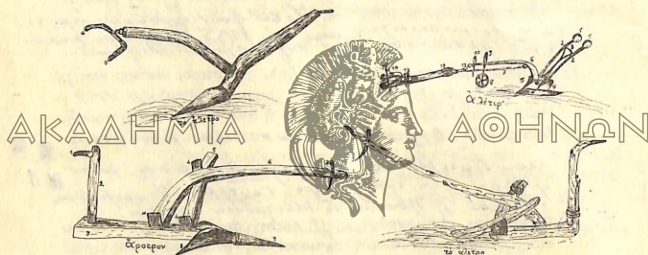
Ἡ

ὀργώματος
ἐστὶν... ..
διὰ τὴν... ..

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1948
3) Μηχανὴ θερισμοῦ

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....
- 5) Μηχανή ἀλωνισμού
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *Εὐδοκίμης, Κωνσταντῆς, Εὐφ. ὑπὸν*
Εὐ... 5. Τριφύλλης, ἀπὸ τῶν... Ζωρῶν... Ἰωάν. Μαρτίνου...
Κοι. Ἰ. Γεωργ. Εὐ... Ζωρῶν, Ζωρῶν... ἀπὸ τῶν... 5. 9...
Ζωρῶν, Εὐ... 5. 9...
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ὑπογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῳ).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματέρων (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

... Ὑνί... ὕνι... καὶ... ξυλίνου ἀρότρου... ἢ... φαῖς
... μορφῆς... οὐ... ὅλα... καὶ... εἶδη... τύποι... χωραφιδῶν.
... ὕνι... καὶ... ἐκαστοῦ... ἐν... τοῦ... δα... ..

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

Ἐργαλεῖα ποιεῖν... διὰ τὴν ἐπιδιόρθωσιν.
πριόνι... ἔργα... ξυλοφάει...

πριόνι

ἀρίδι

ρινί ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Διὰ τὸν ἄροτον ἐχρησιμοποιοῦντο βόες, ζῶα τεχνητῶς αἰζοῦνται καὶ ἡμίονοι.*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *ζῶα τεχνητῶς αἰζοῦνται καὶ ἡμίονοι.*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀνάγκαῖος ὁ ζυγός ; *ἦν. καὶ ζευγαίρισμα γίνεται καὶ μετὰ δύο ζῶα. Πόρρωσι ἐν ἐνιστάδῳ.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

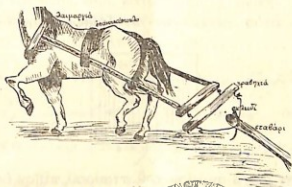
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... *ἦν. καὶ ζευγαίρισμα γίνεται μετὰ δύο ζῶα.*
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; *ἦν. καὶ τὸ 1825.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τοῦ (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ τὸ προσδεθῆναι
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

Η. Ουενί. Άπο μαι. Άνα. Ε.Κ.Α.Ι.Α.
 υ. Ε.Κ. Ζ.Α.Κ.Α.Τ.Ε.Ρ.Α. Ε.Μ.Α.Ν.Α.

ζ. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σημερινόν): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναίκα; 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας

...Εὐ...¹⁾...²⁾...³⁾...⁴⁾...⁵⁾...⁶⁾...⁷⁾...⁸⁾...⁹⁾...¹⁰⁾...¹¹⁾...¹²⁾...¹³⁾...¹⁴⁾...¹⁵⁾...¹⁶⁾...¹⁷⁾...¹⁸⁾...¹⁹⁾...²⁰⁾...²¹⁾...²²⁾...²³⁾...²⁴⁾...²⁵⁾...²⁶⁾...²⁷⁾...²⁸⁾...²⁹⁾...³⁰⁾...³¹⁾...³²⁾...³³⁾...³⁴⁾...³⁵⁾...³⁶⁾...³⁷⁾...³⁸⁾...³⁹⁾...⁴⁰⁾...⁴¹⁾...⁴²⁾...⁴³⁾...⁴⁴⁾...⁴⁵⁾...⁴⁶⁾...⁴⁷⁾...⁴⁸⁾...⁴⁹⁾...⁵⁰⁾...⁵¹⁾...⁵²⁾...⁵³⁾...⁵⁴⁾...⁵⁵⁾...⁵⁶⁾...⁵⁷⁾...⁵⁸⁾...⁵⁹⁾...⁶⁰⁾...⁶¹⁾...⁶²⁾...⁶³⁾...⁶⁴⁾...⁶⁵⁾...⁶⁶⁾...⁶⁷⁾...⁶⁸⁾...⁶⁹⁾...⁷⁰⁾...⁷¹⁾...⁷²⁾...⁷³⁾...⁷⁴⁾...⁷⁵⁾...⁷⁶⁾...⁷⁷⁾...⁷⁸⁾...⁷⁹⁾...⁸⁰⁾...⁸¹⁾...⁸²⁾...⁸³⁾...⁸⁴⁾...⁸⁵⁾...⁸⁶⁾...⁸⁷⁾...⁸⁸⁾...⁸⁹⁾...⁹⁰⁾...⁹¹⁾...⁹²⁾...⁹³⁾...⁹⁴⁾...⁹⁵⁾...⁹⁶⁾...⁹⁷⁾...⁹⁸⁾...⁹⁹⁾...¹⁰⁰⁾...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ή του βοδιού, του αλόγου) εις το ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον.....

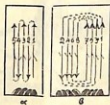
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

Καταδικάζονται με δική σου δύναμη οι άδικοι
και οι φονείς των αθώων. Επομένως, να φοβόμαι
(εμένα και την ψυχή μου) μή γίνεται το κέρος (αρ στερν
δρξιν) και πορνεία και κό εως δυστροπύνει
το όν.

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ὁ.κα.κ. . . ἑ.α. αἰ.α.τ.ρ.α. . . εἰ.ν.α.ι. μ.ο.ν.ο.ρ.τ.ε.ρ.α. . . φ.ι.ν.έ.κ.α.ι.
 . . . π.ε.ρ.ι.φ.ε.ρ.ε.α.ι.κ.ῶ.ς . . . ὅ.τ.α.ν . . . εἰ.σ.τ.ε.ρ.ο.ν . . . εἰ.σ.τ.ᾶ.ν.α.ι . . . μ.ᾶ.λ.ῶ.ν

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μετὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (ἐπλ. σπορές ἢ σποριές, γιτάμιες, σιασιές, μεσοβράδες κ.λ.π.) ;

φ.ι.ν.έ.κ.α.ι. . . φ.ι.ν.έ.κ.α.ι. . .

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακιάν ; ἔχωρ.ί.ε.κ.ο
 . . . με αὐλακιάν . . .

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρον ;

φ.ι.ν.έ.κ.α.ι. . . εἰ.σ.τ.ε.ρ.ο.ν . . . εἰ.σ.τ.ᾶ.ν.α.ι . . . μ.ᾶ.λ.ῶ.ν

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλακῶν μετὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. . .

Π.ο.ν.έ.κ.α.ι. . . ὅ.τ.α.ν . . . εἰ.σ.τ.ε.ρ.ο.ν . . . εἰ.σ.τ.ᾶ.ν.α.ι . . . μ.ᾶ.λ.ῶ.ν

ὀ.ν.έ.κ.α.ι. . . φ.ι.ν.έ.κ.α.ι. . . εἰ.σ.τ.ε.ρ.ο.ν . . . εἰ.σ.τ.ᾶ.ν.α.ι . . . μ.ᾶ.λ.ῶ.ν
 δ.η.λ.α.ν . . . εἰ.σ.τ.ε.ρ.ο.ν . . . εἰ.σ.τ.ᾶ.ν.α.ι . . . μ.ᾶ.λ.ῶ.ν
 γ.ω.μ.α.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. *ἔς... ἔξων... πῶν... ἐδῶν... καὶ ὀργώματα*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

... καὶ τῶν... ἔξων... πῶν... ἐδῶν... καὶ ὀργώματα γίνονται
διὰ... ὀργώματα... ἔξων... ἔξων... πῶν... ἐδῶν... καὶ ὀργώματα
... πῶν... ἐδῶν... καὶ ὀργώματα γίνονται... ἐδῶν... ἔξων...

- (καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα, καὶ ὀργώματα... ἐδῶν... καὶ ὀργώματα)
 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαιτήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

... καὶ ὀργώματα... ἀκαδημία... ἀθηνῶν

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

... ἐπὶ... δέον... ἐξ...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; *διὰ... πῶν... ἐδῶν... καὶ... κριθῆς... ἐξων... ἔξων...*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ **δισάκι** εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ... *ἔξων... δισάκι... ἐξων... ἐξων...*

... ἐξων... δισάκι... ἐξων... ἐξων... ἐξων... ἐξων...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): γ) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὑνὶ κατὰ τὴν ἀροτρίαν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλει-
 ποειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον
 τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *Μ. σ. ... τ. σ. ... τ. δ. ...*

... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ...
... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ...
... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ...

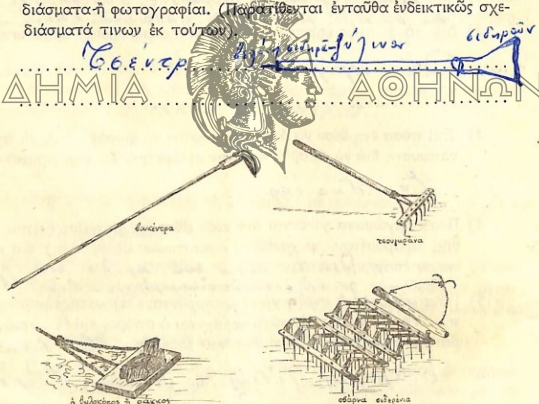
2) Γίνεται μετὰ τῷ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφίου (σβάρνι-
 σμα, διβόλισμα); *ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ...*

... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ...
... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ...

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα,
 τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
 περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
 διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
 διάσματά τινων ἐκ τούτων).

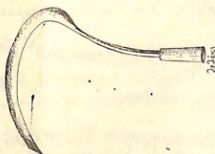
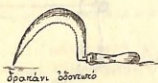
... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ...
... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ... ἔ. ν. ο. κ. ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
 που· π.χ. ὁ κασμός, ἡ τσαπὶ κ. ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)
 ... *ἡμερικῶν. φ. τ. δρεπάνι. κα...*
 ... *π. τ. ε. ρ. ω. ε. κ. ο. ν. α. ρ.*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

..... *ὀ. δ. ε. εἰ. δ. δρεπάνια. ε. χ. ρ. ο. β. ρ. ο. π. α. ε.*
... τ. ο. , π. γ. ν. τ. ο. τ. ε. ρ. ω. ε. κ. ο. ν. α. ρ. ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσοι) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *φ. τ. δρεπάνια*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

... *ἡ. κό. ψ. η. ἡ. τ. ο. δρεπάνι. ε. χ. ρ. ο. β. ρ. ο. π. α. ε.*
ὀ. ν. ω. δ. ε. κ. ο. τ. ο. φ. ε. κ. ο. ν. α. ρ. ...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβή του; (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

... *ἡ. χ. ε. ρ. ο. λ. α. β. ἡ. τ. ο. φ. ε. κ. ο. ν. α. ρ.*
... μ. ε. ο. ν. εἰ. χ. ω. ε. κ. ο. ν. α. ρ. ...

- 5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *Ἦτα... δρεπάνια... κοφτερομένα... οἱ...*

...εἰς τὴν ραβδίαν... μαζὶ... ἐκποδίζων... τὴν... χερσὶν

- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκρίζωσης καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *Ἦτα... τὰ... δρεπάνια... θερισμοῦ...*

...δρεπάνια... δ.ε.τ.ε... ἐκποδίζων... χερσὶν... ἐκρίζωνται... ἐκρίζωνται... ἐκρίζωνται...

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *Ἦτα... τρεῖς... ἐκρίζωνται...*

...χερσὶν... δ.ε.τ.ε... ἐκρίζωνται...

- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται) *Ἦτα... τρεῖς... ἐκρίζωνται...*

- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; *Ἦτα... τρεῖς... ἐκρίζωνται...*

...δ.ε.τ.ε... χερσὶν... ἐκρίζωνται... ἐκρίζωνται... ἐκρίζωνται...

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χερὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζὶ, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Ἦτα... τρεῖς... ἐκρίζωνται...*

...δ.ε.τ.ε... χερσὶν... ἐκρίζωνται... ἐκρίζωνται...

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ... *δ.ρ.α.φ.ν.ε.α.*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποῖον ;

... *Ἰ.ν.δ.ρ.ε.φ. ... καὶ ... γ.ν.αῖ.κ.ε.ς ... ἡ.π.ά.τ.ο.κ. ... ἴ.α.α.ν*
... *τ.ό.π.οι ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν*
... *ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν*

- 2) Πῶς ἡμειβόντο οὗτοι· μὲ ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπὴς). Ποῖα ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χοῦμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μὲ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)

... *μ. ... π. ... ρ. ... φ. ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν*
... *ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν*

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

... *ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν*
... *ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν*
... *ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν ... ἴ.α.α.ν*

Εἰς τὴν ¹⁴ ἐξοχὴν *ἐξοχὴν* *ἐξοχὴν*
(*ε.π.ε.ρ.τ.ε. - ἐξοχὴν*)

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

..... Δὲν δίδεται προσοχή. Ἡ ἐκέρχνη
..... τῶν θερισμῶν γίνεται ἀπὸ ἀνέμους καὶ πύρετρα
τῆς ἐβδομαίας ἢ τῶν μηνῶν.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

..... Τραγουδοῦσαν τραγουδιὰ... τῶν...
..... θυμῶν, καὶ τῶν φωνῶν...
..... αὐτῶν... ἐκέρχων... ἐκέρχων...

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυροὺς ἢ ψάθας, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον

..... Δὲν φέρει ἄλλο τι...

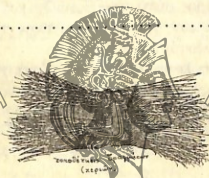
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχυῶν.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχυῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

..... Ἀμέσως... ἐξέρχοντα... διατρίβοντα...
καὶ... ἐκέρχων... ὑπὸ ἀνέμου... ἐκέρχων...

..... παρῆλθεν... ἐκέρχων... ἐκέρχων...
ἐκέρχων... ἐκέρχων... ἐκέρχων...
ἄλλὰ γὰρ μὴ ὑπάρξουν βανδίων καὶ
ῥοδίων...

- [illegible]

ΑΘΗΝΑΝ

- [illegible]

- 16 —

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

...*Δ. ἐν... κ. ἀρχ. ὁρ. ἐν... π. α. 7 ἐ. π. ἐφ... ἐκ.*
... ἐν... ἐκ... π. α. 7 ἐ. π. ἐφ... ἐκ.

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐὰν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

...*Μ. ἐ. ἀν. ροι... ἐ. ἐ. τ. ἐ. ἀν. ροι... ἐ. ἐ. τ. ἐ. ἀν. ροι.*
... κατὰ μ. α. 7 ἐ. π. ἐφ... ἐκ.
... κατὰ μ. α. 7 ἐ. π. ἐφ... ἐκ.
... ἐ. ἐ. τ. ἐ. ἀν. ροι... ἐ. ἐ. τ. ἐ. ἀν. ροι.
... ἐ. ἐ. τ. ἐ. ἀν. ροι... ἐ. ἐ. τ. ἐ. ἀν. ροι.

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.)... *Δ. ἐ. π. α. 7 ἐ. π. ἐφ... ἐκ.*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Π. ἐρ. γ. ... τ. αὐ. ὁχ. ἡμετέρας. καὶ κ. γ. αὐ. ἄρ. μιν. αὐ. το. πο.
 θ. ε. παῖν. τ. αὐ. ὁχ. ἡμετέρας. ... ο. ἰ. ὁ. τ. αὐ. χ. αὐ. ὁχ. ἡμετέρας.
 εὐ. ἰ. ὁχ. ἡμετέρας. π. ἰ. ὁ. κ. ἰ. ὁ. ἡμετέρας. ἔ. ἰ. ὁ. κ. ἰ. ὁ. ἡμετέρας.
 ὁ. ἰ. ὁ. κ. ἰ. ὁ. ἡμετέρας. ὁ. ἰ. ὁ. κ. ἰ. ὁ. ἡμετέρας.

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσης ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλοὶ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθεῶς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ δύο στυλοὶ, ὅμοιοι δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερός, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ. ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

Π. ἐρ. γ. ... τ. αὐ. ὁχ. ἡμετέρας. καὶ κ. γ. αὐ. ἄρ. μιν. αὐ. το. πο.

(ὁ. ἰ. ὁ. κ. ἰ. ὁ. ἡμετέρας. ὁ. ἰ. ὁ. κ. ἰ. ὁ. ἡμετέρας.) ἔ. ἰ. ὁ. κ. ἰ. ὁ. ἡμετέρας.

μας. ὁ. ἰ. ὁ. κ. ἰ. ὁ. ἡμετέρας. καὶ κ. γ. αὐ. ἄρ. μιν. αὐ. το. πο.

αὐ. ἰ. ὁ. κ. ἰ. ὁ. ἡμετέρας. καὶ κ. γ. αὐ. ἄρ. μιν. αὐ. το. πο.

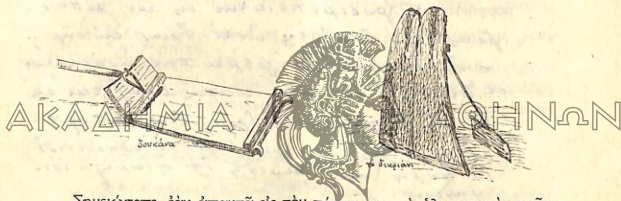
σχοινία

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὰ σχοινὶ εἰς θηλιές, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στυλὸς εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλιές περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

...*Εἰ... τὰ... τὸ... ποῖ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...
... καὶ... τὸ... ἔξω... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...
... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...
... καὶ... τὸ... εἰς... ἀν... τὰ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...*

- γ) Πού ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιοῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπιομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ά.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

...*Εἰ... καὶ... εἰς... ποῖ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...
... καὶ... τὸ... εἰς... ἀν... τὰ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...
... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...
... καὶ... τὸ... εἰς... ἀν... τὰ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...*

...*Εἰ... καὶ... εἰς... ποῖ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...
... καὶ... τὸ... εἰς... ἀν... τὰ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...
... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ... καὶ... πρὸς... εἰς... ἀν... τὰ...*

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν

... Ἐν... ἐχ... ἀνωμασίαι... κείνη... ἰδίαι... ἔφην.
... Π. ἐρ... πέν... ἡ... στρώσεις... αὐτὰ... ἔφαρ... ἔακε.
ἐκ τῆς ἀντοχῆς τῶν ψύων καὶ τῆς θερμότητος
τῆς ἡμέρας

90' κίττα
(διὰ τὰ ἔσθια)

90' κίττα
(διὰ τὰ ἔσθια)

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

... Ἐν... ὑπ... ἔακε... ἔακε... ἐν... κεί... κεί... π... ἔφην
ὀνομασία

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσιν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. ποτηπᾶνδες, καλούμενοι ἀλωνοκράται καὶ ἀγωγάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδιά ἢ ἀλογα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀλωνισμόν

... Ἐν... ἔακε... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην...
... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην...
... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην...
... Π. ρ... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μὲ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

... Ὁ... κα... π... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην...
... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἔκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

... Ἐν... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην...
... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην... ἔφην...

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.)... *Ἰ. ο. ρ. τ. α. τ. α. . . ε. κ. . . τ. α. . .*

.. π. ο. β. ε. τ. ο. τ. ε. ρ. . τ. α. ν. . π. ρ. α. . . μ. ο. τ. ο. ν. . α. α. ρ. α. . β. α. τ. α. . .

*δημητριακῶν. Ἐάν ταῦτα ᾤδαν οὐκ ἔστι
εἰς τὴν αὐλήν, εἰς τὴν πορτῶν εἰς εἰδίαν ἀλάτι*

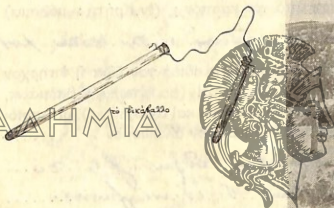

κόπανος στρογγυλὸς

ξύλο καμπυλωτό διὰ τὸ κοπάνημα
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; *μ. σ. γ. α. α. . . π. ο. β. ε. τ. ε. ρ. . . α. α. ρ. α. . .*
τ. ε. ρ. α. κ. ῶν . . . ἡ. μ. ο. ν. . . ο. ε. . . ὡ. ν. . .

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

..... *Εἰς ἔργον*

.....

.....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ... *Εἰς τραγούδιον*

... *καὶ... εἰς... ἀφ' ἡ. κ. λ. α. μ. α. ... τραγούδιον... τ. κ. ... εἰς... εἰς...*
... *καὶ... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς...*
... *καὶ... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς...*

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνατιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταγισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ... *Κατὰ τὸ... εἰς...*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΤΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι σταχύες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ... *Εἰς ἔργον*

... *λ. λ. χ. ν. α. β. τ. κ. λ. α. μ. α. ... εἰς... εἰς...*

.....

.....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

.....Ε.π.ί.μ.κ.τ.τ......ε.π.ι.ν.ο.ς.....ε.π.ι.ν.ο.ς.....ε.π.ι.ν.ο.ς.....ε.π.ι.ν.ο.ς.....
.....ρ.ι.ν.ο.ς.....ε.π.ι.ν.ο.ς.....ε.π.ι.ν.ο.ς.....ε.π.ι.ν.ο.ς.....ε.π.ι.ν.ο.ς.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φυτάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....)

... $\langle \langle \text{Figure 1.1} \rangle \rangle$...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ο. ρισ/κασι... ^{αδελφω}... ^{αδελφω}... ^{αδελφω}... ^{αδελφω}... ^{αδελφω}...
 ... ^{αδελφω}... ^{αδελφω}... ^{αδελφω}... ^{αδελφω}... ^{αδελφω}...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ. (εἷς τινες τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεταί δεύτερον ἁλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

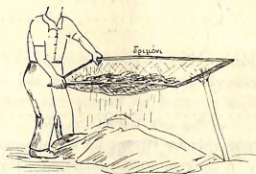
...ὁ ἄνθρωπος... ἐκείνη... ἡ γυνὴ...
...ἐν τῇ πόλει... καὶ ἡ πόλις... ὁ δὲ...
...ἐκείνη... ἐκείνη... ἐκείνη...
...ἐκείνη... ἐκείνη... ἐκείνη...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλ-
 νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

A blue ink scribble on a lined background. The scribble consists of several connected, wavy lines that start from the left and move towards the right, with some small loops and turns. It is drawn on a background of horizontal lines with small dots in between.

- [illegible]

ἀπὸ κόρδης (ἐντεράφωαν) ἀρνίων

— 27 —

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

..... *Νοτ. ὀριζ. ἀμειν. ὠρ. κοί.*
..... *εἰ. κα. α. τ. ρ. α.*

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται ; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ;

..... *Νοτ. ὀριζ. ἀμειν. ὠρ. κοί.*
..... *εἰ. κα. α. τ. ρ. α.*

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι ; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἵπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

Εν' κτ' (β. 2. Καίτοι) Οὐδ' ἔκ' κτ' εἰν.
 Δοχεῖον (ἔσενεκέρ).

α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) . . . Α. Π. Σ. Σ. Π. Κ. εἰς λακκὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ . . .

... εἰς... εἰς... πρὸς... (T. 1171)
... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς... εἰς...

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα;...

6) Μήπως όπου γίνεται ή διαλογή του σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; .

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἄναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὕπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

..... ἔσπερας, ἀνὰ πρῶτον... πρῶτον...
 ὥστε ἐκαστὸν ἡμερῶν ἰδίᾳ καὶ ὡρᾷ...
 Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

— 30 —

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή ; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

... *Α. π. ζ. ὠ. ρ. ... φ. κ. ρ. α.*

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

... *Π. ρ. ι. α. ... π. α. ... παι. δ. ι. α. ... ἑ. φ. η. θ. ο. ι.*

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν ; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος ;

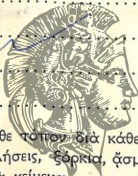
... *Ἀ. π. α. ... κ. α. φ. ... ο. ἱ. μ. ι. α. ... λ. ι. ν. ... ο. ἰ. χ. ι. ... κ. η. μ. π. ι. ρ. ο. ἰ. α.*

... *Ἐ. π. ι. α. ἡ. π. ν. ρ. α. ἡ. ... ρ. ι. π. α. κ. τ. α. ι. ... τ. α. ι. ... ε. λ. φ. α. ν. ι. α. ... π. ἡ. ...*
π. ρ. ω. τ. ο. μ. ε. ρ. ἰ. α. ἡ.

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

... *Ἐὰν ἐστὶ φάκι γ. ... καὶ ... Πρωτομαγιά* ...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

... *Ἰούδα* ...

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Αναφορά

Προς

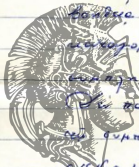
Εσθ συμπληρώσαντες τὴν ἐρώτη. Εσθ κέντρον Ἑρευνῆς τῆς
κατορίας - Παιδευτικῆς Συνομιλίας Ἑλληνικῆς Γραμματικῆς
Σχολικῆς Βαρείας

« Περὶ

Εσθ ἡ δὲ

Εμπειρία ἐμπειρογόνου (Διὰ καὶ τὴν Ἐξομολογῶν
Γραμματικῆς Περιγραφῆς. Συνομιλίας Ἐκπαίδευσης 4^η
Ἐν Βαρείᾳ τὴν 28-φبراير 1970 περιγραφῆς γίνον)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑΙ

Ἐδοξε τὴν κεφαλήν καὶ ὑπο-
βάθρην ἡμεῖς, καὶ ὑπ' ἡμεῶν τῇ
Βασιλίσσῃ μετὰ τὴν Βαρείαν-Γέννη-
κατορίας, ἡμεῖς 69 ἔτος,
ἐμπειρικῶς ἐμπειρογόνου.
Ἐν παραδοτέῳ ἀντικείμεν
τῇ ἐμπειρικῇ ἐμπειρογόνου
αὐτῇ γραμματικῇ ἢ γραμματικῇ
καὶ ἔσται καὶ ἐν τῇ ὑστερῇ ἐμπει-
ρογόνου εἰκονογραφῶν ἀντικείμε-
να, αὐτῇ ἐπιχρῶν καὶ τῇ μορφῇ
καὶ καὶ ἔσται, καὶ ἐν τῇ γραμμῇ
πρότερον καὶ τῇ γραμματικῇ ἀντικείμεν

ὁ συμπληρώσαν

Παιδευτικῆς Συνομιλίας Βαρείας

Εσθ ἡ δὲ